

Lietuvos Respublikos Vyriausiajai rinkimų komisijai
Gynėjų g. 8, 01109 Vilnius

Piliečių referendumo iniciatyvinė grupė

2021 m. birželio 15 diena

Vilnius

Po 1992 metų spalio 25 dieną Tautos referendumu priimtos Lietuvos Respublikos Konstitucijos vykę Seimo rinkimai dėl mišrios rinkimų sistemos taikymo (rinkimų vienmandatėse ir daugiamandatėje rinkimų apygardose) pažeisdavo Konstitucijos 55 straipsnio 1 dalies reikalavimą dėl lygios rinkimų teisės. Siekiant pašalinti šį Konstitucijos pažeidimą, Lietuvos Respublikos Konstitucijos 9 straipsnio ir 69 straipsnio pagrindu prašome įregistruoti Piliečių referendumo iniciatyvinę grupę dėl privalomojo referendumo dėl Lietuvos Respublikos konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų priėmimo.

Pateikiame šį prašymą įregistruoti grupę ir referendumui siūlomo sprendimo galutinį tekstą.

Siūlomas įstatymo tekstas – galutinis, nes dėl Lietuvos Respublikos Seimo neveikimo – konstitucinio LR Referendumo įstatymo nepriėmimo iki 2021 m. liepos 1 d. – nebeliko laiko sprendimo teksto derinimui su VRK:

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KONSTITUCINIS ĮSTATYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ

1 straipsnis. Seimo narių rinkimų pagrindai

1. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 55 straipsnio reikalavimas dėl Tautos atstovų – 141 Seimo narių, renkamų ketveriems metams remiantis visuotine, lygia, tiesiogine rinkimų teise ir slaptu balsavimu, įgyvendinama Seimo narius renkant vienmandatėse rinkimų apygardose.

2. Kiekvienas turintis teisę rinkti Lietuvos Respublikos pilietis rinkimuose turi po vieną balsą vienmandatėje rinkimų apygardoje.

3. Seimo narius rinkėjai renka be tarpininkų.

4. Rinkėjai balsuoja asmeniškai ir slapta.

2 straipsnis. Visuotinė rinkimų teisė

1. Rinkimų teisę turi Lietuvos Respublikos piliečiai, kuriems rinkimų dieną yra sukakę 18 metų. Rinkimuose nedalyvauja piliečiai, kurie teismo pripažinti neveiksniais.

2. Seimo nariu gali būti renkamas Lietuvos Respublikos pilietis, kuris nesusijęs priesaika ar pasižadėjimu su užsienio valstybe, užsienio valstybių specialiosiomis tarnybomis ir rinkimų dieną yra ne jaunesnis kaip 25 metų bei nuolat mažiausiai ketverius metus gyvena Lietuvoje.

3. Seimo nariu negali būti renkamas asmuo, kurį Seimas apkaltos proceso tvarka pašalino iš užimamų pareigų ar panaikino jo Seimo nario mandatą, jeigu nuo sprendimo pašalinti iš užimamų pareigų ar panaikinti Seimo nario mandatą įsigaliojimo dienos nepraėjo aštuoneri metai.

4. Kiti tiesioginiai arba netiesioginiai Lietuvos Respublikos piliečių rinkimų teisės apribojimai – dėl kilmės, politinių pažiūrų, socialinės ir turtinės padėties, nacionalinės priklausomybės, lyties, neįgalumo, išsilavinimo, kalbos, santykio su religija, užsiėmimo rūšies ir pobūdžio – draudžiami.

3 straipsnis. Seimo rinkimų datos paskelbimas

1. Eilinius Seimo rinkimus skelbia Respublikos Prezidentas, pirmalaikius Seimo rinkimus gali paskelbti Seimas arba Respublikos Prezidentas arba Tauta referendumo sprendimu.

2. Eiliniai Seimo rinkimai rengiami Seimo narių įgaliojimų pabaigos metų spalio mėnesio antrą sekmadienį. Juos skelbia Respublikos Prezidentas ne vėliau kaip likus šešioms mėnesiams iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos. Jeigu likus keturiems mėnesiams iki Seimo narių įgaliojimų pabaigos, Respublikos

Prezidentas nėra paskelbęs eilinių Seimo rinkimų, Seimo rinkimus skelbia Vyriausioji rinkimų komisija drauge su pirmalaikiais Respublikos Prezidento rinkimais.

3. Jeigu eiliniai Seimo rinkimai turi būti rengiami karo veiksmų metu, Seimas arba Respublikos Prezidentas priima sprendimą pratęsti Seimo įgaliojimus. Šiuo atveju rinkimai turi būti skiriami ne vėliau kaip po trijų mėnesių karui pasibaigus.

4. Pirmalaikiai Seimo rinkimai gali būti rengiami Seimo nutarimu, priimtu ne mažiau kaip 3/5 visų Seimo narių balsų dauguma, arba juos skelbia Respublikos Prezidentas Konstitucijos 58 straipsnio antroje dalyje numatytais atvejais, arba Tauta referendumo sprendimu. Seimo rinkimai turi būti surengti ne vėliau kaip per 120 dienų nuo sprendimo dėl pirmalaikių Seimo rinkimų priėmimo. Eiliniai Seimo rinkimai, einantys po pirmalaikių Seimo rinkimų, rengiami šio straipsnio 2 dalyje nurodytu laiku.

4 straipsnis. Rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos

1. Seimo rinkimų rengimo ir vykdymo išlaidos apmokamos iš valstybės ir savivaldybių biudžetų.

2. Kandidatai į Seimo narius nemoka rinkimų užsto, tačiau turi surinkti 350 rinkimų apygardos rinkėjų parašų, remiančių kandidato iškilimą rinkimų apygardoje.

5 straipsnis. Rinkimų apygardų sudarymas

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti sudaroma 141 vienmandatė rinkimų apygarda, atsižvelgiant į rinkėjų skaičių rinkimų apygardoje, Lietuvos Respublikos administracinę teritorinę padalijimą, įskaitant ir Pasaulio lietuvių rinkimų apygardą.

2. Savivaldybių teritorijos dalijamos į rinkimų apylinkes. Rinkimų apylinkės teritorijoje turi gyventi ne daugiau kaip 3000 rinkėjų.

6 straipsnis. Rinkimų komisijos

1. Rinkimus į Seimą organizuoja ir vykdo rinkimų laikotarpiui sudaromos Vyriausioji rinkimų komisija, apygardų rinkimų komisijos, apylinkių rinkimų komisijos.

2. Vienu metu tas pats asmuo negali būti: rinkimų komisijos nariu ir kandidatu į Seimo narius; kandidatu į Seimo narius ir atstovu rinkimams; atstovu rinkimams ir rinkimų komisijos nariu; kandidatu į Seimo narius ir rinkimų stebėtoju; rinkimų komisijos nariu ir rinkimų stebėtoju.

3. Pusė rinkimų komisijų narių renkami iš Lietuvos Respublikoje registruotų politinių partijų siūlomų kandidatų, kita pusė – iš Lietuvos Respublikoje registruotų nevyriausybinė organizacijų. Po vieną Vyriausiosios rinkimų komisijos narį skiria Respublikos Prezidentas, Generalinis prokuroras ir Teisingumo ministras. Rinkimų komisijos negali būti sudarytos tik iš vienai politinei partijai ar nevyriausybinei organizacijai priklausančių asmenų.

4. Kandidatus į rinkimų komisijas siūlo politinės partijos ir nevyriausybines organizacijas, kurios rinkimų dieną bus veikusios mažiausiai trejus metus nuo jų įregistravimo įstatymų nustatyta tvarka ir kurios 185 dienas iki rinkimų nebus gavusios savo veiklai savivaldybės, valstybės, Europos Sąjungos ar kitų užsienio valstybių bei užsienio fizinių ar juridinių asmenų paramos bei kitų lėšų.

5. Vyriausiosios rinkimų komisijos narius renka Seimas, apygardų rinkimų komisijų narius – Vyriausioji rinkimų komisija, apylinkių rinkimų komisijų narius – apygardų, kuriose sudaromos atitinkamos apylinkių rinkimų komisijos, komisijos. Rinkimų komisijos narys, pirmininkas pareigas rinkimų komisijoje pradeda vykdyti davęs rašytinį pasižadėjimą jį išrinkusiai institucijai.

Nustatomi šie rinkimų komisijos nario, pirmininko rašytinio pasižadėjimo tekstai:

1) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.

Tepadedu man Dievas.“;

2) „Aš, (vardas, pavardė), pasižadu būti ištikimas Lietuvos Respublikai, laikytis jos Konstitucijos ir įstatymų, sąžiningai ir garbingai atlikti savo pareigas rinkimų komisijoje ir susilaikyti nuo poelgių, pažeidžiančių įstatymus ir žmogaus teises.“

6. Pasaulio lietuvių rinkimų apygardoje apygardos rinkimų komisija veikia Vilniaus miesto savivaldybės administracijos suteiktose patalpose, narius į šią apygardos komisiją iš Lietuvos Respublikos piliečių gali siūlyti ir užsienyje veikiančių lietuvių organizacijų atstovai.

7. Jeigu tą pačią dieną kartu vyksta arba Seimo, arba Respublikos Prezidento, arba Europos Parlamento, arba savivaldybių tarybų rinkimai, arba referendumas, sudaromos tos pačios apylinkių rinkimų ir referendumo komisijos.

8. Rinkimų komisijos posėdžiai yra teisėti, kai juose dalyvauja ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių ir kai apie posėdį pranešta visiems komisijos nariams. Komisijų sprendimai priimami atviru balsavimu posėdyje dalyvaujančių komisijos narių balsų dauguma. Balsams pasidalijus po lygiai, lemia komisijos pirmininko balsas. Komisijos nariai, nesutinkantys su sprendimu, turi teisę raštu pareikšti atskirąją nuomonę, kuri yra komisijos posėdžio protokolo dalis.

9. Rinkimų komisijų narių, pirmininkų įgaliojimai pasibaigia, šio įstatymo nustatyta tvarka išrinkus rinkimų komisijų narius kitiems Seimo rinkimams.

10. Politinė partija ar nevyriausybinė organizacija, iškėlus kandidata į Seimo narius, įregistruotas kandidatas į Seimo narius, jų atstovai rinkimams, rinkimų stebėtojai rinkimų komisijos sprendimą, priimtą iki balsavimo pabaigos, ar kitą jos veiklą gali apskūsti:

- 1) apylinkės rinkimų komisijos - apygardos rinkimų komisijai;
- 2) apygardos rinkimų komisijos - Vyriausiajai rinkimų komisijai;
- 3) Vyriausiosios rinkimų komisijos – Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

11. Rinkėjas, atstovas rinkimams ar balsavimui dėl Seimo nario apkaltos gali apylinkės rinkimų komisijos sprendimą apskūsti atitinkamos apygardos administraciniam teismui.

12. Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimai ar kita jos veikla per 5 dienas po sprendimo priėmimo ir viešo paskelbimo, bet ne vėliau kaip iki balsavimo pabaigos, gali būti apskūsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui. Skundas turi būti išnagrinėtas ne vėliau kaip per 48 valandas nuo jo padavimo. Į šį terminą įskaitomos ir ne darbo dienos. Teismo sprendimas įsiteisėja nuo paskelbimo.

7 straipsnis. Parama rinkimų komisijoms

Valstybės ir savivaldybių institucijos ir įstaigos, jų pareigūnai, tarnautojai, įmonės, jų darbuotojai privalo padėti rinkimų komisijoms vykdyti įgaliojimus ir teikti komisijų funkcijoms atlikti reikalingus duomenis.

8 straipsnis. Rinkimų komisijų narių darbo apmokėjimas

Už darbo dieną rinkimų komisijose mokamas atlyginimas pagal Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo nustatytus tarifus.

9 straipsnis. Rinkėjų sąrašai

1. Rinkimams organizuoti ir vykdyti sudaromi šie rinkėjų sąrašai: Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas; rinkimų apygardų rinkėjų sąrašai; rinkimų apylinkių rinkėjų sąrašai.

2. Kiekvienas rinkimų teisę turintis Lietuvos Respublikos pilietis įrašomas į rinkėjų sąrašus. Niekas negali būti įrašytas į rinkėjų sąrašą kelis kartus.

3. Iš Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo turi būti išbraukiamas:

- 1) miręs Lietuvos Respublikos pilietis;
- 2) asmuo, netekęs Lietuvos Respublikos pilietybės;
- 3) Lietuvos Respublikos pilietis, dėl kurio įsigaliojo teismo sprendimas pripažinti jį neveiksniu.

4. Rinkimų teisę turinčiam Lietuvos Respublikos piliečiui, pateikusiam rinkimų apylinkės komisijai tai patvirtinančius dokumentus, užtikrinama teisė būti įrašytam į rinkėjų sąrašą.

5. Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašas pasibaigus rinkimams yra saugomas ir naudojamas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytais terminais ir tvarka, jo egzempliorius perduodamas saugoti Lietuvos centriniam valstybės archyviui.

10 straipsnis. Pranešimas apie rinkimus

1. Pranešimas apie rinkimus yra pakvietimas dalyvauti rinkimuose. Pranešimų apie rinkimus kartu su kita informacija apie rinkimus platinimą rinkėjams organizuoja rinkimų komisijos. Su informacija apie rinkimus gali susipažinti ir pats rinkėjas arba jo prašymu kitas asmuo pagal Lietuvos Respublikos rinkėjų sąrašo duomenis, gautus Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka elektroninių ryšių priemonėmis.

2. Pranešimų apie rinkimus platinimą rinkėjams organizuoja apylinkės rinkimų komisija. Platinimas turi būti baigtas ne vėliau kaip likus 8 dienoms iki rinkimų.

11 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius kėlimas

1. Kandidatus į Seimo narius gali kelti politinės partijos, įregistruotos pagal Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymą, ir nevyriausybinės organizacijos, įregistruotos pagal Lietuvos Respublikos įstatymus, veikiančios mažiausiai trejus metus nuo jų įregistravimo įstatymų nustatyta tvarka iki rinkimų

dienos ir 185 dienas iki rinkimų dienos negaunančios savo veiklai savivaldybės, valstybės, ar kitų užsienio valstybių bei užsienio fizinių ar juridinių asmenų paramos ar kitų lėšų, taip pat ne vėliau kaip likus 185 dienoms iki rinkimų neturi likviduojamo juridinio asmens teisinio statuso.

2. Kandidatą kelianti politinė partija ar nevyriausybinė organizacija privalo pateikti Vyriausiajai rinkimų komisijai savo programą, kurią sieks įgyvendinti jų keliami kandidatai, jei bus išrinkti Seimo nariais.

3. Kandidato iškėlimą parašais privalo paremti ne mažiau kaip 350 rinkimų apygardos rinkėjų.

4. Politinė partija ar nevyriausybinė organizacija kelti kandidatus gali po to, kai jos yra įregistruotos politinės kampanijos dalyviu pagal Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymą.

5. Kiekvienas kandidatas į Seimo narius gali būti iškeltas tik vienos politinės partijos ar nevyriausybės organizacijos ir tik vienoje rinkimų apygardoje.

12 straipsnis. Kandidatų į Seimo narius registravimas

1. Tikrindama kandidato į Seimo narius užpildytus pareiškinius dokumentus, Vyriausioji rinkimų komisija nustato, ar kandidatas atitinka šio įstatymo ir Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymo reikalavimus.

2. Patikrinusi ir nustačiusi, kad pateikti visi šiame įstatyme ir Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatyme numatyti pareiškiniai dokumentai ir kad jie atitinka šio įstatymo reikalavimus, bei nustačiusi, kad kandidatas surinko šiame įstatyme nustatytą rinkėjų parašų skaičių, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą dėl kandidato registravimo. Įregistruotą kandidatą iškėlusį politinė partija arba nevyriausybinė organizacija yra įregistruojami savarankiškais politinės kampanijos dalyviais.

3. Kandidatas neregistruojamas, jei jį iškėlė ne viena politinė partija ar nevyriausybinė organizacija, o jų iškeltas kandidatas sutiko, kad jos jį iškeltu.

4. Įregistruotas kandidatas turi teisę teikti apygardos rinkimų komisijai 8 asmenis skirti jo patikėtiniais organizuojant kandidato dalyvavimą Seimo rinkimuose.

5. Savivaldybės tarybos nario, savivaldybės tarybos nario, mero, Europos Parlamento nario ar Respublikos Prezidento pareigas einantis asmuo, įregistruotas kandidatu į Seimo narius, netenka savivaldybės tarybos nario, savivaldybės tarybos nario, mero, Europos Parlamento nario ar Respublikos Prezidento mandato, dėl ko Vyriausioji rinkimų komisija per 15 dienų priima sprendimą pripažinti nutrukusiais prieš terminą savivaldybės tarybos nario, savivaldybės tarybos nario, mero, Europos Parlamento nario ar Respublikos Prezidento įgaliojimus.

6. Įregistruotas kandidatas į Seimo narius ir jį iškėlusį politinė partija ar nevyriausybinė organizacija turi savo atstovus rinkimams, kurie rinkimų komisijose atstovauja šiuos asmenis visais klausimais. Pažymėjimus atstovams rinkimams išduoda Vyriausioji rinkimų komisija.

7. Iki rinkimų likus ne mažiau kaip 40 dienų kelios politinės partijos ar nevyriausybės organizacijos gali sudaryti koaliciją.

8. Likus ne mažiau kaip 30 dienų iki rinkimų, Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia rinkimuose dalyvaujančių politinių partijų ir nevyriausybinių organizacijų, koalicijų kandidatus, iškeltus ir įregistruotus rinkimų apygardose.

9. Politinė partija ar nevyriausybinė organizacija, rinkimų koalicija, taip pat pilietis, iškeltas kandidatu į Seimo narius rinkimų apygardoje, bet kuriuo metu patys gali paskelbti savo pareiškinius dokumentus visiškai ar iš dalies atšauktais, tačiau ne vėliau kaip likus 35 dienoms iki rinkimų. Be pagrįstos priežasties atšaukus pareiškinius dokumentus, įregistruotas kandidatas ir/ar jį iškėlusį politinė partija ar nevyriausybinė organizacija, rinkimų koalicija Vyriausiajai rinkimų komisijai sumoka jos patirtas išlaidas, kurių maksimalų dydį nustato Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymas.

10. Vyriausioji rinkimų komisija įregistruotam kandidatui į Seimo narius Lietuvos banke atidaro rinkimų sąskaitą aukoms. Iš šios sąskaitos negalimas lėšų išieškoti.

13 straipsnis. Politinės kampanijos dalyvių teisė kalbėti susirinkimuose, naudotis visuomenės informavimo priemonėmis

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir juos iškėlusias politines partijas bei nevyriausybines organizacijas, kandidatai į Seimo narius rinkimų apygardose ir juos iškėlusios politinės partijos bei nevyriausybinių organizacijos, koalicijos turi lygią teisę kalbėti rinkėjų ir kitokuose susirinkimuose, pasitarimuose, posėdžiuose, valstybinėse visuomenės informavimo priemonėse ir skelbti savo rinkimų programą.

2. Valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų vadovai, taip pat savivaldybių merai ar jų įgalioti tam asmenys turi padėti kandidatams į Seimo narius ir juos iškėlusioms politinėms partijoms bei nevyriausybinėms organizacijoms, koalicijoms organizuoti susitikimus su rinkėjais, gauti reikiamą informaciją, išskyrus neskelbtiną pagal Lietuvos Respublikos įstatymus ir Vyriausybės nutarimus.

3. Asmenys, smurtu, apgaule, grasinimais, papirkimu arba kitu būdu trukdantys rinkėjams įgyvendinti teisę rinkti ir būti išrinktiems į Seimą, organizuoti ir vykdyti rinkimų agitaciją, pažeidę rinkimų agitacijos tvarką, paskelbę arba kitaip platinę melagingus duomenis apie kandidatą į Seimo narius ar trukdę kandidatui ir juos iškėlusioms politinėms partijoms bei nevyriausybinėms organizacijoms, koalicijoms susitikti su rinkėjais arba kitaip pažeidę šį įstatymą, taip pat rinkimų komisijų nariai ar kiti pareigūnai, suklastoję, sugadinę, sunaikinę, pagrobę ar paslėpę rinkimų dokumentus, neteislingai suskaičiavę balsus, pažeidę balsavimo slaptumą arba kitaip pažeidę šį įstatymą, atsako pagal Lietuvos Respublikos įstatymus.

14 straipsnis. Kandidato į Seimo narius teisė būti atleistam nuo darbo ar tarnybinių pareigų

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus, kandidatas į Seimo narius ne ilgiau kaip 35 dienas jo rašytiniu prašymu atleidžiamas nuo darbo ar tarnybinių pareigų, išsaugant darbo užmokestį.

2. Kandidatui į Seimo narius, kuris eina Vyriausybės nario pareigas, draudžiama naudotis Vyriausybės nario teisėmis rinkiminės kampanijos metu, įskaitant ir jo viešus pasisakymus dėl jo pareigų Vyriausybėje vykdymo.

15 straipsnis. Kandidato į Seimo narius neliečiamybė

1. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus įregistruotus kandidatus, iki pirmojo naujai išrinkto Seimo posėdžio (po pakartotinių arba naujų rinkimų – iki Seimo nario priesaikos) kandidatas į Seimo narius be Vyriausiosios rinkimų komisijos sutikimo negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn, suimamas, negali būti kitaip varžoma jo laisvė.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos netaikomos kandidatams į Seimo narius, kurie eina Vyriausybės nario ar teisėjo pareigas. Šių asmenų neliečiamybės klausimas sprendžiamas Konstitucijos ir įstatymų nustatyta tvarka.

16 straipsnis. Rinkimų agitacija

1. Rinkimų agitaciją reglamentuojančios šio įstatymo nuostatos taikomos paskelbus rinkimų datą. Rinkimų agitacijos išlaidos ir politinės reklamos išlaidos turi būti deklaruojamos įstatymų nustatyta tvarka ir negali viršyti pagal įstatymus nustatyto didžiausio leistino politinės kampanijos išlaidų dydžio.

2. Rinkimų agitacija negali pažeisti Konstitucijos ir įstatymų, prieštarauti moralei, teisingumui ar visuomenės darnai, neatitinkti sąžiningų ir garbingų rinkimų.

3. Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus ir juos iškėlusias politines partijas bei nevyriausybines organizacijas, kandidatams ir juos iškėlusioms politinėms partijoms bei nevyriausybinėms organizacijoms suteikiama teisė nemokamai naudotis Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos radiju ir interneto portalu. Rinkimų agitacijos rengimo taisyklės tvirtina, konkrečią jų trukmę ir laiką nustato Vyriausioji rinkimų komisija, suderinusi su Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos vadovu, paskirsto transliacijų laiką taip, kad nebūtų pažeisti šie lygiateisiškumo principai: tarp kandidatų konkrečioje rinkimų apygardoje ir juos iškėlusiu politinių partijų bei nevyriausybinių organizacijų.

4. Vyriausioji rinkimų komisija:

- 1) įstatymų nustatyta tvarka parenka diskusijų laidų rengėjus ir transliuotojus;
- 2) patvirtina diskusijų rengimo taisykles.

5. Diskusijų laidas turi teisę rengti visi transliuotojai, laikydamiesi Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo nuostatų. Jiems netaikomos kitos šiame straipsnyje nustatytos sąlygos, tačiau jie privalo užtikrinti kandidatų ir juos iškėlusiu politinių partijų bei nevyriausybinių organizacijų lygiateisiškumą. Šio lygiateisiškumo pažeidimas užtraukia atsakomybę pagal įstatymus.

6. Kandidatų, dėl kurių balsuojama rinkimų apygardoje, trumpas rinkimų programos, juos iškėlusiu politinių partijų bei nevyriausybinių organizacijų trumpas rinkimų programos išspausdina Vyriausioji rinkimų komisija jos nustatyta tvarka.

7. Jeigu Vyriausiajai rinkimų komisijai paskelbus kandidatus, visuomenės informavimo priemonė paskelbia kandidatą į Seimo narius, juos iškėlusias politines partijas ar nevyriausybines organizacijas kompromituojančią medžiagą, Seimo rinkimų įstatymo nustatyta tvarka ji privalo suteikti galimybę kandidatui pareikšti atsakomąją nuomonę, kurią sudaro paskelbtos kompromituojančios medžiagos trumpas išdėstymas ir kandidato atsakymas.

8. Draudžiama naudotis tarnybine padėtimi valstybės ar savivaldybių institucijose, įstaigose ar organizacijose, taip pat valstybinėse ar savivaldybių visuomenės informavimo priemonėse vykdant bet kokią rinkimų agitaciją, pavesti tai daryti kitiems asmenims ar kaip nors kitaip, naudojantis tarnybine padėtimi, bandyti paveikti rinkėjų valią. Valstybės, savivaldybių pareigūnams, valstybės tarnautojams draudžiama naudotis tarnybine padėtimi sudaryti sau, politinei partijai ar nevyriausybinei organizacijai, jų išskirtiems kandidatams išskirtines rinkimų agitacijos sąlygas. Šį straipsnį pažeidęs asmuo gali būti patrauktas administracinėn arba baudžiamojon atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

9. Jeigu asmuo yra kandidatas į Seimo narius, valstybinėse visuomenės informavimo priemonėse jis gali kalbėti tik šiame įstatyme nustatyta tvarka. Kandidatui, dirbančiam valstybės ar savivaldybės institucijose, draudžiama viešai skelbti apie šią jo veiklą rinkimų kampanijos metu, kas pripažįstama paslėpta rinkimų agitacija.

17 straipsnis. Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimas

Seimo rinkimų politinės kampanijos finansavimą reglamentuoja šis konstitucinis įstatymas ir Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymas. Seimo rinkimų įstatymas ir Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymas negali prieštarauti šiam konstituciniam įstatymui.

18 straipsnis. Rinkimų agitacijos draudimas prieš rinkimus

1. Rinkimų agitacija, neatsižvelgiant į jos būdus, formas ir priemones, draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos.

2. Asmenys, pažeidę šio straipsnio 1 dalies nuostatas, baudžiami įstatymų nustatyta tvarka.

19 straipsnis. Rinkimų dokumentai

1. Pranešimų apie rinkimus, rinkimų biuletenių, kandidatų rinkimų apygardoje ir kandidatus iškėlusiu politinių partijų ar nevyriausybinų organizacijų plakatų su duomenimis apie kandidatus ir juos iškėlusias politines partijas ar nevyriausybinės organizacijas bei koalicijas, balsavimo vokų, kitų dokumentų, blankų, anketų, oficialių vokų, paketų, antspaudų, naudojamų rinkimuose, pavyzdžius ir formas, jų pildymo pavyzdžius nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Rinkimams į Seimą kiekvienam rinkėjui pateikiamas vienas biuletenis balsuoti dėl įregistruoto kandidato konkrečioje apygardoje.

3. Apygardų rinkimų biuletenyje visi kandidatai į Seimo narius įrašomi pagal abėcėlę tokia pat plote ir to paties tipo šriftu. Nurodoma kiekvieno kandidato į Seimo narius vardas, pavardė ir jį iškėlusį politinę partiją ar nevyriausybines organizacijas, koalicijas.

20 straipsnis. Rinkimų stebėtojai

1. Rinkimų stebėtojais gali būti rinkėjai ir užsienio valstybėms ar tarptautinėms organizacijoms atstovaujančių subjektų pasiūlyti asmenys. Rinkimų stebėtoju rinkimų apygardoje negali būti tos savivaldybės, kurios teritorija patenka į rinkimų apygardą, kurioje stebėtojas turi teisę stebėti rinkimus, meras, administracijos direktorius, jų pavaduotojai, seniūnai ir jų pavaduotojai, taip pat asmenys, kurių statusas nesuderinamas su rinkimų stebėtojo statusu pagal šį įstatymą.

2. Rinkimų stebėtojus gali siūlyti:

1) politinės partijos ir nevyriausybines organizacijas, iškėlusios kandidatus į Seimo narius, koalicijos, patys kandidatai;

2) nevyriausybines organizacijas, kurių veikla yra susijusi su rinkimais ar žmogaus teisių apsauga;

3) tarptautinės organizacijos, kurių veikla yra susijusi su rinkimais ar žmogaus teisių apsauga;

4) užsienio valstybėms atstovaujantys asmenys;

5) Vyriausioji rinkimų komisija pagal pateiktus prašymus.

21 straipsnis. Balsavimas

1. Balsavimas vyksta rinkimų dieną nuo 7 iki 20 valandos apylinkės rinkimų komisijos nurodytoje patalpoje. Rinkėjas balsuoja rinkimų apylinkėje, į kurios rinkėjų sąrašus jis yra įrašytas.

2. Visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje arba jos dalyje paskelbus valstybės ar savivaldybės lygio ekstremaliąją situaciją, kai laikinai apribojama asmenų judėjimo laisvė arba nustatomos kitos specialios situacijos valdymo sąlygos, balsavimo patalpose balsuojantys rinkėjai aprūpinami apsaugos priemonėmis. Išankstinis balsavimas vyksta rinkimų apylinkės savivaldybės patalpose.

3. Balsavimo patalpoje ir prie įėjimo į jas negalima rengti jokių kitų renginių, išskyrus rinkimų organizavimą ir balsavimą.

4. Balsavimo biuletenis išduodamas rinkimų komisijos nustatytam rinkėjui pasirašytinai arba neįgalaus rinkėjo atstovui šio rinkėjo akivaizdoje.

5. Rinkimų apygardos biuletenyje rinkėjas pažymi to kandidato į Seimo narius pavardę, už kurį jis balsuoja „už“. Užpildytą rinkimų biuletenį rinkėjas pats įmeta į balsadėžę.

6. Jeigu rinkėjas raštu prašo, sugadintas rinkimų biuletenis vieną kartą pakeičiamas nauju. Sugadinti biuleteniai ir prašymai išduoti rinkimų biuletenį dėl pirmojo išduoto rinkimų biuletenio sugadinimo į apskaitą įtraukiami ir laikomi atskirai.

7. Balsuoti namuose gali neįgalieji, neįgaliuosius namuose slaugantys ar juos prižiūrintys asmenys, dėl ligos laikinai nedarbingi rinkėjai, 70 metų ir vyresni rinkėjai, dėl paskelbtos specialios situacijos saviizoliacijoje esantys rinkėjai.

8. Balsuoti iš anksto rinkėjai gali nuo 8 iki 20 valandos paskutinį trečiadienį ir ketvirtadienį iki rinkimų dienos iš anksto parengtose patalpose, esančiose pastate, kuriame yra savivaldybės, kurios teritorijoje yra rinkimų apygarda, mero ar administracijos direktoriaus darbo vieta.

9. Iš anksto balsavusių rinkėjų užpildytus balsavimo vokus apygardos rinkimų komisijos pirmininkas Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatyta tvarka pateikia AB „Lietuvos paštas“ atstovams.

10. Balsavimas organizuojamas ir Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose, laivuose, sveikatos priežiūros, socialinės rūpybos ir globos įstaigose, kariniuose vienetuose, bausmės vykdymo įstaigose Seimo rinkimų įstatymo nustatyta tvarka. Tam sudaromos balsavimo komisijos, balsavimui skiriama ne mažiau kaip 8 valandos per šių įstaigų darbo dieną.

22 straipsnis. Rinkimų dokumentų apskaita

1. Balsavimo vokų ir rinkimų dokumentų apskaitos tvarką nustato ir šią apskaitą tvarko Vyriausioji rinkimų komisija pagal Seimo rinkimų įstatymo reikalavimus.

2. Išoriniai balsavimo vokai saugomi kartu su rinkimų biuleteniais ir prašymais išduoti papildomą biuletenį dėl pirmojo išduoto biuletenio sugadinimo, sugadinti rinkimų biuleteniai.

3. Konkrečią biuletenių ir balsų skaičiavimo, protokolų surašymo tvarką pagal Seimo rinkimų įstatymo reikalavimus nustato Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip likus 14 dienų iki rinkimų.

4. Vyriausioji rinkimų komisija bei Vidaus reikalų ministerija užtikrina rinkimų dokumentų gabenimo bei juos gabenančių asmenų saugumą.

23 straipsnis. Balsų skaičiavimas

1. Apylinkės rinkimų komisija skaičiuoja balsus, dalyvaujant stebėtojams ir visuomenės informavimo priemonių atstovams, pagal Seimo rinkimų įstatymo reikalavimus surašo balsų skaičiavimo protokolą ir komisijos balsavimu priima sprendimą pripažinti negaliojančiais biuletenius:

1) nenustatyto pavyzdžio rinkimų biuletenius;

2) neantspauduotus rinkimų komisijos antspaudu biuletenius;

3) ne tos rinkimų apygardos rinkimų biuletenius;

4) biuletenius, kuriuose rinkėjas pažymėjo daugiau kaip vieną kandidatą į Seimo narius arba nepažymėjo nė vieno kandidato, arba pagal žymą neįmanoma nustatyti rinkėjo valios;

5) elektroniniame rinkėjų sąrašė nustatoma, kad rinkėjas balsavo ne vieną kartą.

2. Stebėtojai turi teisę apylinkės rinkimų komisijai raštu pareikšti protestą. Protestus nagrinėja ta rinkimų komisija, kuriai jie pareikšti, įrašydama tai balsų skaičiavimo protokole.

3. Apygardos rinkimų komisija pagal Seimo rinkimų įstatymo reikalavimus tikrina apylinkės rinkimų komisijų pateiktus dokumentus, skaičiuoja balsus: susumuoja apylinkių rinkimų komisijų pateiktus duomenis ir prideda balsavimo vokais balsavusių rinkėjų balsus, kurie buvo suskaičiuoti apygardos rinkimų komisijoje.

4. Apygardos rinkimų komisija privalo priimti sprendimą perskaičiuoti visų apygardos apylinkių biuletenius, kai iki balsų skaičiavimo protokolo pasirašymo to pareikalauja bent vienas komisijos narys, politinės partijos ar nevyriausybinės organizacijos, iškėlusios kandidatus, koalicijos atstovas ir pagal išankstinius rinkimų rezultatus šioje rinkimų apygardoje balsų skirtumas tarp už pirmą ir antrą vietą užėmusių kandidatų yra mažesnis nei 80.

5. Apygardos rinkimų komisija visus dokumentus, gautus iš rinkimų apylinkių, rinkėjų sąrašus, rinkimų apygardos balsų skaičiavimo protokolą, apygardos rinkimų komisijos viso darbo laikotarpio protokolus ir kitus rinkimų dokumentus per Vyriausiosios rinkimų komisijos nustatytą laiką perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai.

6. Išankstinius rinkimų rezultatus gali pranešti tik Vyriausioji rinkimų komisija. Iki Vyriausiosios rinkimų komisijos pranešimo draudžiama skleisti informaciją apie balsų skaičiavimo ar rinkimų rezultatus.

24 straipsnis. Skundai dėl rinkimų komisijų sprendimų, pasibaigus balsavimui

1. Politinės partijos ir nevyriausybinės organizacijos, iškėlusios kandidatą į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius, koalicijos, jų atstovai rinkimams, rinkimų stebėtojai apylinkių rinkimų komisijų sprendimus dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali apskūsti apygardos rinkimų komisijai per 24 valandas nuo jų surašymo. Šie skundai turi būti išnagrinėti per 24 valandas.

2. Apygardos rinkimų komisijos sprendimai dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali būti apskūsti Vyriausiajai rinkimų komisijai per 72 valandas nuo jų surašymo ir privalo būti išnagrinėti iki rinkimų galutinių rezultatų oficialaus paskelbimo.

3. Apygardų komisijos, nagrinėdamos skundus dėl apylinkių rinkimų komisijų sprendimų dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo, dalyvaujant ne mažiau kaip 3/5 komisijos narių, gali perskaičiuoti apylinkės rinkimų komisijos pateiktus biuletenius, o nustačiusios protokoluose aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius bei negaliojančius biuletenius, surašo papildomą apylinkės balsų skaičiavimo protokolą. Apygardos rinkimų komisija neturi teisės pripažinti negaliojančiais apylinkės rinkimų komisijos balsų skaičiavimo protokolų.

4. Vyriausioji rinkimų komisija, nagrinėdama skundą dėl apygardos rinkimų komisijos sprendimo dėl apygardos balsų skaičiavimo protokolo surašymo, gali perskaičiuoti apygardos rinkimų komisijos pateiktus rinkimų biuletenius, o nustačiusi protokole aritmetinę klaidą, neteisingai suskaičiuotus galiojančius ar negaliojančius biuletenius, surašo papildomą apygardos balsų skaičiavimo protokolą.

5. Politinės partijos ir nevyriausybinės organizacijos, iškėlusios kandidatą į Seimo narius, kandidatai į Seimo narius, koalicijos, jų atstovai rinkimams, rinkimų stebėtojai balsavimo komisijų sprendimus dėl balsų skaičiavimo protokolų surašymo gali apskūsti Vyriausiajai rinkimų komisijai per 24 valandas nuo jų surašymo. Šie skundai turi būti išnagrinėti per 24 valandas.

6. Seimo rinkimų balsų skaičiavimą aptarnauja Seimo kanceliarija, tam naudodama Seimo serverius ir kitą kompiuterinę įrangą, šį darbą vykdo Seimo kanceliarijos darbuotojai, pasirašytinai įsipareigoję Seimo kanceliarijai ir Vyriausiajai rinkimų komisijai neatskleisti šios veiklos informacijos niekam kitam, tik Vyriausiajai rinkimų komisijai.

25 straipsnis. Rinkimų rezultatų nustatymas

1. Rinkimų rezultatus nustato Vyriausioji rinkimų komisija po to, kai išnagrinėja visus skundus ir nustato visus rinkimų rezultatus apygardoje, taip pat ir rinkėjų, balsavusių užsienyje ir laivuose, balsus.

2. Rinkimai laikomi įvykę, jeigu rinkimuose dalyvavo daugiau kaip 50 procentų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų.

3. Rinkimus laimi kandidatas, gavęs daugiau kaip pusę rinkimuose dalyvavusių rinkėjų balsų.

4. Jeigu rinkimuose dalyvavo daugiau kaip du kandidatai ir pagal šio straipsnio 3 dalį Seimo narys nebuvo išrinktas, po dviejų savaičių nuo rinkimų dienos rengiamas pakartotinis balsavimas, kuriame dalyvauja du kandidatai, gavę daugiausia balsų. Pakartotinio balsavimo datą Vyriausioji rinkimų komisija paskelbia kartu su rinkimų rezultatais. Per pakartotinį balsavimą išrinktu laikomas kandidatas, gavęs daugiau balsų, jei pakartotiniame balsavime dalyvauja daugiau kaip 40 procentų į tos rinkimų apygardos rinkėjų sąrašus įrašytų rinkėjų. Jeigu abu kandidatai gavo vienodą balsų skaičių, Seimo nariu tampa tas kandidatas, kuris pirmą kartą balsuojant buvo gavęs daugiau balsų. Jeigu abu kandidatai ir pirmą kartą balsuojant buvo gavę vienodą balsų skaičių, Seimo nariu tampa burtais.

5. Jeigu rinkimai pagal šio straipsnio 2 dalies ir 4 dalies reikalavimus neįvyko, rengiami pakartotiniai rinkimai.

26 straipsnis. Rinkimuose dalyvavusių politinių partijų ir nevyriausybinių organizacijų, koalicijų rezultatų nustatymas

Vyriausioji rinkimų komisija skelbia Seimo rinkimuose dalyvavusių politinių partijų ir nevyriausybinių organizacijų, jų koalicijų rezultatus, sumuodama jų iškeltus kandidatus, laimėjusius rinkimus rinkimų apygardose. Politinės partijos ir nevyriausybinės organizacijos, jų koalicijos, veikdamos per jų iškeltus kandidatus, laimėjusius rinkimus į Seimą, įgyvendina savo rinkimų programas, skelbtas įvykusiųose Seimo rinkimuose ir įregistruotas Vyriausiosios rinkimų komisijos.

27 straipsnis. Rinkimų pripažinimas negaliojančiais

1. Jeigu politinė partija, nevyriausybinė organizacija ar jų iškeltas kandidatas, koalicija šiurkščiai pažeidė šio įstatymo reikalavimus dėl kandidato registravimo, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą dėl kandidato registravimo panaikinimo po rinkimų dienos, bet ne vėliau kaip iki galutinių rinkimų rezultatų paskelbimo.

2. Vyriausioji rinkimų komisija gali pripažinti rinkimų rezultatus rinkimų apygardoje negaliojančiais, jeigu nustato šiurkščius įstatymų pažeidimus, padarytus rinkimų apylinkėje arba rinkimų apygardoje, arba dokumentų suklastojimą ar jų praradimą, turintį esminės įtakos rinkimų rezultatams, arba pagal balsų skaičiavimo protokolus ar kitus rinkimų dokumentus negalima nustatyti rinkimų rezultatų - kandidato, kuriam tenka mandatas, arba kandidatų, dalyvaujančių pakartotiniame balsavime.

3. Rinkimai negali būti skelbiami negaliojančiais, jeigu neginčijamai nustatyti rinkimų rezultatai leidžia nustatyti esminius rinkimų rezultatus.

28 straipsnis. Pakartotiniai rinkimai

1. Pakartotiniai rinkimai vyksta rinkimų apygardose, kuriose rinkimai neįvyko ar pripažinti negaliojančiais.

2. Pakartotiniai rinkimai rengiami ne vėliau kaip po trijų mėnesių, o po neįvykusių pakartotinių rinkimų - ne vėliau kaip po šešių mėnesių.

3. Konkrečią pakartotinių rinkimų, pakartotinio balsavimo į Seimą tvarką pagal šio įstatymo nustatytus reikalavimus ir terminus nustato Vyriausioji rinkimų komisija. Vyriausioji rinkimų komisija, nustatydamą pakartotinių rinkimų rengimo tvarką, negali keisti rinkimų apygardos ribų. Į apygardos rinkėjų sąrašą papildomai įrašomi šios rinkimų apygardos teritorijoje nuolat gyvenantys piliečiai, kuriems pakartotinių rinkimų dieną sukaks ne mažiau kaip 18 metų, o iš sąrašo išbraukiami rinkimų teisę praradę asmenys.

4. Pakartotiniai rinkimai nerengiami, jeigu skelbtina pakartotinių rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių Seimo rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra likę mažiau kaip vieneri metai, tačiau vykdomi, jei Seime yra mažiau nei 85 Seimo nariai.

29 straipsnis. Rinkimų galutinių rezultatų nustatymas ir paskelbimas

1. Rinkimų galutinius rezultatus, išnagrinėjusi visus skundus ir nustačiusi visus rinkimų rezultatus apygardoje, taip pat ir rinkėjų, balsavusių užsienyje ir laivuose balsus, sprendimu nustato Vyriausioji rinkimų komisija.

2. Rinkimų galutinius rezultatus ne vėliau kaip per 7 dienas nuo balsavimo rinkimų apygardose dienos oficialiai skelbia Vyriausioji rinkimų komisija.

3. Vyriausioji rinkimų komisija ne vėliau kaip per keturis mėnesius po rinkimų galutinių rezultatų oficialaus paskelbimo perduoda valstybės archyvuvi neterminuotai saugoti rinkimų apylinkių ir rinkimų apygardų balsų skaičiavimo protokolus, pareiškinius dokumentus, Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžių protokolus bei sprendimus ir rinkimų dokumentų pavyzdžių komplektą. Kiti Seimo rinkimų dokumentai (balsavimo biuleteniai, rinkėjų prašymai dėl papildomo balsavimo biuletenio išdavimo sugadinus pirmąjį rinkėjui išduotą balsavimo biuletenį, sugadinti biuleteniai ir kiti reikšmingi balsavimo rezultatams įtakos turintys dokumentai) saugomi 10 metų. Po to Vyriausioji rinkimų komisija gali nuspręsti nesaugotinus rinkimų dokumentus sunaikinti ar perduoti valstybės archyvuvi.

30 straipsnis. Seimo nario pažymėjimas ir mandato patikrinimas

1. Po rinkimų rezultatų paskelbimo Vyriausioji rinkimų komisija per 3 dienas išrinktiems kandidatams įteikia Seimo nario pažymėjimus.

2. Pirmajame naujai išrinkto Seimo plenariniame posėdyje iš išrinktų Seimo narių išrenkama mandatų komisija, kuri patikrina visų išrinktų Seimo narių mandatus, o nustačiusi šiurkščius rinkimų pažeidimus, teikia siūlymus dėl išrinkto Seimo nario mandato nepripažinimo naujai išrinktam Seimui. Naujai išrinktas Seimas 3/5 balsų dauguma turi teisę tokį Seimo nario mandatą pripažinti negaliojančiu. Per tris dienas toks Seimo sprendimas skundžiamas Konstituciniam teismui.

3. Ginčus dėl Seimo nario pažymėjimo neįteikimo ne vėliau kaip per 3 dienas sprendžia Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, dėl pripažinimo negaliojančiu – Konstitucinis Teismas, kurių sprendimai įsiteisėja nuo paskelbimo.

31 straipsnis. Paklausimas dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo

1. Su paklausimu, ar nebuvo pažeistas konstitucinis įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų ar Seimo rinkimų įstatymas rengiant ir vykdant rinkimus konkrečioje rinkimų apygardoje, į

Konstitucinį Teismą gali kreiptis Seimas, taip pat Respublikos Prezidentas per 5 dienas po to, kai oficialiai paskelbiami rinkimų galutiniai rezultatai toje rinkimų apygardoje.

2. Kreiptis dėl Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų į Seimą ir Respublikos Prezidentą motyvuotu pareiškimu turi teisę politinė partija ir nevyriausybinė organizacija, koalicija, iškėlusios mažiausiai 8 kandidatus į Seimą, per 3 dienas po to, kai oficialiai paskelbiami rinkimų galutiniai rezultatai toje rinkimų apygardoje. Seimo ir Respublikos Prezidento atsisakymas kreiptis į Konstitucinį Teismą turi būti motyvuotas, viešai skelbiamas ir priimamas per 2 dienas nuo politinės partijos ar nevyriausybinės organizacijos, iškėlusios kandidatus į Seimą, koalicijos pareiškimo gavimo.

3. Seimo ir Respublikos Prezidento atsisakymas kreiptis į Konstitucinį Teismą per 2 dienas gali būti skundžiamas politinės partijos ir nevyriausybinės organizacijos, iškėlusios mažiausiai 8 kandidatus į Seimą, Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, kuris šį skundą išnagrinėja per 2 dienas ir kurio sprendimas įsigalioja nuo jo priėmimo momento.

4. Konstitucinis Teismas tiria ir vertina Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimą arba jos atsisakymą nagrinėti skundus dėl šio konstitucinio įstatymo ir Seimo rinkimų įstatymo pažeidimų tais atvejais, kai sprendimai buvo priimti ar kita komisijos veika buvo padaryta pasibaigus balsavimui.

5. Tokį paklausimą Konstitucinis Teismas išnagrinėja ne vėliau kaip per 120 valandų nuo jo įteikimo Konstituciniam Teismui. Į šį terminą įskaitomos ir ne darbo dienos.

6. Konstitucinio Teismo sprendimas dėl šio konstitucinio įstatymo ir Seimo rinkimų įstatymo pažeidimo įsigalioja nuo jo priėmimo momento.

32 straipsnis. Seimo nario įgaliojimų pripažinimas nutrūkusiais

1. Seimo nario įgaliojimus nutrūkusiais pripažįsta Vyriausioji rinkimų komisija, išskyrus šio įstatymo numatytus atvejus, ne vėliau kaip per 15 dienų po to, kai tam atsiranda vada:

1) Seimo nariui mirus – pagal Lietuvos Respublikos gyventojų registro duomenis.

2) Seimo nariui atsistatydinus - pagal Seimo nario parašytą pareiškimą atsistatydinti. Šį pareiškimą Seimo narys turi pakartoti Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje. Jeigu Seimo narys dėl sveikatos būklės negali pats atvykti į posėdį, komisijos posėdis rengiamas Seimo nario buvimo vietoje.

3) Teismui pripažinus Seimo narį neveiksniu - pagal įsigaliojusį teismo sprendimą.

4) Seimui panaikinus Seimo nario mandatą apkaltos proceso tvarka - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą.

5) Seimo nariui perėjus dirbti arba neatsisakius darbo, nesuderinamo su Seimo nario pareigomis, - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą.

6) Seimo nariui netekus Lietuvos Respublikos pilietybės - pagal įsigaliojusį teisės aktą dėl pilietybės netekimo.

7) Šio konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka Seimo narys neprisiekė arba prisiekė lygtinai - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą, patvirtinantį šį faktą.

8) Šio konstitucinio įstatymo nustatyta tvarka Seimo narys sulaužė priesaiką, pakeisdamas ar atsisakydamas vykdyti jo ar jį kandidatu Seimo rinkimuose iškėlusios politinės partijos ar nevyriausybinės organizacijos, koalicijos rinkimų programą, nevykdydamas rinkimų priesaikų apygardos rinkėjams - pagal įsigaliojusį Seimo nutarimą, patvirtinantį šį faktą.

2. Narystės Seimo frakcijoje pakeitimas prilyginamas Seimo nario priesaikos sulaužymui, išskyrus Seimo nario buvimą mišrios Seimo frakcijos nariu dėl to, kad Seimo narį kandidatu iškėlusioji politinė partija ar nevyriausybinė organizacija, koalicija pagal Seimo rinkimų rezultatus dėl nepakankamo jos narių skaičiaus Seime negali sudaryti atskiros Seimo frakcijos.

3. Tam, kad įgyvendinti Seimo nario priesaikus rinkėjams, t.y. savo ir jį iškėlusios politinės partijos ar nevyriausybinės organizacijos, koalicijos rinkimų programas, Seimo narys privalo būti jį iškėlusios politinės partijos ar nevyriausybinės organizacijos, koalicijos frakcijos nariu. Seimo narius, kaip kandidatus iškėlusios politinės partijos ar nevyriausybinės organizacijos, koalicijos jų rinkimų programų įgyvendinimui privalo sudaryti Seimo frakcijas, jei jų iškeltų ir Seimo nariais išrinktų asmenų skaičius yra pakankamas Seimo frakcijai sudaryti.

4. Seimo frakciją sudaro mažiausiai 8 Seimo nariai. Susijungus kelių politinių partijų ar nevyriausybinių organizacijų, koalicijų Seimo nariams į vieną Seimo narių frakciją, jų bendra rinkimų programa negali prieštarauti Seimo rinkimuose jų paskelbtoms rinkimų programoms.

33 straipsnis. Seimo nario priesaikos tekstas

1. Nustatomas toks Lietuvos Respublikos Seimo nario priesaikos tekstas:

„Aš, (vardas, pavardė),
prisiekiu būti ištikimas (-a) Lietuvos Respublikai;
prisiekiu gerbti ir vykdyti jos Konstituciją ir įstatymus, saugoti jos žemių vientisumą;
prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę, sąžiningai tarnauti Tėvynei,
demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei;

prisiekiu vykdyti mano ir mane kandidatu Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose iškėlusios
politinės partijos, nevyriausybinės organizacijos ar koalicijos rinkimų programą.

Tepadeda man Dievas!“

2. Prisiekti leidžiama ir be paskutiniojo sakinio.

3. Priesaikos tekste nurodoma kandidatu Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose iškėlusią politinę
partiją arba nevyriausybinę organizaciją, arba jų koaliciją.

34 straipsnis. Laisvos Seimo nario vietos užėmimas

Seimo nario įgaliojimus pripažinus nutrukusiais, Seime atsiranda laisva Seimo nario vieta, o rinkimų
apygardoje per 3 mėnesius organizuojami nauji rinkimai. Rinkimai nerengiami, jeigu skelbtina naujų
rinkimų data patenka į laikotarpį, kai iki eilinių Seimo rinkimų datos, skaičiuojamos pagal Konstituciją, yra
likę mažiau kaip vieneri metai, išskyrus atvejus, kai Seimo narių skaičius yra mažesnis nei 85. Vyriausioji
rinkimų komisija, nustatydamą naujų rinkimų rengimo tvarką, negali keisti rinkimų apygardos ribų.

35 straipsnis. Dėl Seimo nario apkaltos apygardos rinkėjų iniciatyva

1. Seimo nariui dėl jo rinkimų programos ar jį kandidatu Seimo rinkimuose iškėlusios politinės
partijos ar nevyriausybinės organizacijos, koalicijos rinkimų programos nevykdymo, taip pat rinkimų
priesaikų nevykdymo, nesilankymo rinkimų apygardoje ir rinkėjų keliamų klausimų ir problemų
nesprendimo Seimo nario kompetencijos ribose Seimo nariui gali būti organizuojama apkalta Seime.

2. Apkalta Seimo nariui organizuojama šio įstatymo nustatyta tvarka surinkus 800 rinkimų apygardos,
kurioje buvo išrinktas Seimo narys, rinkėjų parašų. Rinkėjų parašai turi būti surinkti per 6 mėnesius nuo
Vyriausiosios rinkimų komisijos išduotų parašų rinkimo lapų išdavimo datos. Rinkimų apygardos rinkėjų
parašai renkami ir elektroniniu būdu.

3. Inicijuoti apygardos rinkėjų parašų rinkimą dėl apkaltos apygardoje išrinktam Seimo nariui teisę turi
kandidatu Seimo rinkimuose šį Seimo narį iškėlusią politinę partiją ar nevyriausybinę organizaciją, koaliciją,
8 narių apygardos rinkėjų komitetas, įregistruotas apygardos rinkimų komisijoje.

4. Dėl Seimo nario apkaltos surinkti apygardos rinkėjų parašai pateikiami apygardos rinkimų
komisijai, kuri patikrina surinktus parašus. Surinkus 800 rinkimų apygardos rinkėjų parašų, apygardos
rinkimų komisija juos perduoda Vyriausiajai rinkimų komisijai, kuri patikrinusi pateiktus dokumentus priima
sprendimą inicijuoti Seime apkaltą Seimo nariui ir kuri sprendimą dėl apkaltos perduoda Seimui.

36 straipsnis. Kandidato į Seimo narius pareiga viešai paskelbti apie bendradarbiavimą su buvusios
TSRS ir užsienio valstybių specialiosiomis tarnybomis, ir pripažinimą kaltu dėl
nusikalstamos veikos

1. Kandidatas į Seimo narius kandidato į Seimo narius anketoje turi paskelbti:

1.1 Jeigu ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios TSRS
ir kitų užsienio valstybių specialiosiomis tarnybomis. Vyriausiosios rinkimų komisijos leidžiamame
kandidato į Seimo narius rinkimų plakate, taip pat plakate su kandidatų sąrašu prie kandidato pavardės turi
būti pažymėta: „Ne pagal Lietuvos Respublikos užduotis yra sąmoningai bendradarbiavęs su buvusios TSRS
specialiosiomis tarnybomis ir yra sąmoningai bendradarbiavęs ar bendradarbiauja su konkrečios užsienio
valstybės specialiosiomis tarnybomis“. Vyriausioji rinkimų komisija kreipiasi į Lietuvos Respublikos
instituciją, saugančią duomenis apie asmenų bendradarbiavimą su buvusios TSRS specialiosiomis
tarnybomis ir Lietuvos Respublikos Valstybės saugumo departamentą, kurios iki rinkimų dienos patikrina
šiuos kandidatų į Seimo narius duomenis.

1.2 Jeigu Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės teismo įsiteisėjusiu nuosprendžiu yra pripažintas
kaltu dėl nusikalstamos veikos arba įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu bet kada buvo pripažintas kaltu padaręs
sunkų ar labai sunkų nusikaltimą.

2. Jeigu kandidatas nenurodė šio straipsnio 1 dalyje nurodytų faktų, Vyriausioji rinkimų komisija, iš
kompetentingos institucijos gavusi kurį nors šių faktų patvirtinančius duomenis, neregistruoja jo kandidatu į

Seimo narius, o jeigu buvo jį įregistravusi, nedelsdama panaikina jo registravimą kandidatu į Seimo narius. Jeigu šie faktai paaiškėja po rinkimų, tokiam Seimo nariui vykdoma apkalta Seime.

37 straipsnis. Dėl Lietuvos Respublikos konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įsigaliojimo

1. Kadangi po 1992 metų spalio 25 dieną Tautos referendumu priimtos Konstitucijos vykę Seimo rinkimai dėl mišrios rinkimų sistemos taikymo (rinkimų vienmandatėse ir daugiamandatėje rinkimų apygardose) pažeisdavo šios Konstitucijos 55 straipsnio 1 dalies reikalavimą dėl lygios rinkimų teisės, per 120 dienų nuo šio Lietuvos Respublikos konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų priėmimo ir referendumo rezultatų paskelbimo, turi įvykti pirmalaikiai Seimo rinkimai, vykdomi pagal šio Lietuvos Respublikos konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų reikalavimus, prieš tai sudarius 141 vienmandatę rinkimų apygardą.

2. Šį Lietuvos Respublikos konstitucinį įstatymą dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų per 5 dienas po referendumo rezultatų paskelbimo pasirašo Respublikos Prezidentas. Šio konstitucinio įstatymo nepasirašius Respublikos Prezidentui, per 3 dienas jį pasirašo Seimo Pirmininkas. Šio konstitucinio įstatymo nepasirašius Respublikos Prezidentui ir Seimo Pirmininkui, per 1 dieną jį pasirašo Vyriausiosios rinkimų komisijos Pirmininkas, o Vyriausioji rinkimų komisija skelbia vienu metu vykdomus pirmalaikius Seimo ir Respublikos Prezidento rinkimus.

3. Jei šis Lietuvos Respublikos konstitucinis įstatymas dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų nepasirašomas šio įstatymo 2 dalyje nustatyta tvarka bei terminais, ir nepaskelbiami pirmalaikiai Seimo ir Respublikos Prezidento rinkimai, šio konstitucinio įstatymo 38 straipsnyje nustatyta tvarka renkamas Tautos susirinkimas.

4. Po šio Lietuvos Respublikos konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų priėmimo Seimui, Respublikos Prezidentui, Teisingumo ministrui ir Generaliniam prokurorui nevykdant šio konstitucinio įstatymo ir nustatyta tvarka bei nustatytais terminais neišrinkus Vyriausiosios rinkimų komisijos:

- 1) Vyriausiąją rinkimų komisiją išrenka Tautos susirinkimas;
- 2) Seimo nariai, išrinkti 2020-2021 metais, netenka Seimui Konstitucijos suteikiamų galių;
- 3) Teisingumo ministras ir Generalinis prokuroras, nevykdantys šio konstitucinio įstatymo, netenka jiems Konstitucijos suteiktų galių, juos skiria Tautos susirinkimas.

38 straipsnis. Tautos susirinkimas

1. Tautos susirinkimas sušaukiamas per 44 dienas nuo šio Lietuvos Respublikos konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų priėmimo ir referendumo rezultatų paskelbimo, jei šio įstatymo 37 straipsnyje nustatytais terminais ir tvarka nepaskelbti pirmalaikiai Seimo rinkimai.

2. Į Tautos susirinkimą 141-oje Seimo rinkimų apygardoje išrenkami po vieną Tautos atstovą. Tautos atstovas Seimo rinkimų apygardoje išrenkamas bendrame rinkimų apygardos rinkėjų atstovų susirinkime balsų dauguma, jei šiame susirinkime dalyvauja daugiau kaip 3/5 apygardoje išrinktų rinkėjų atstovų. Apygardos rinkėjų atstovų bendrame susirinkime dalyvauja apygardos rinkėjų atstovai, kuriuos po vieną išrenka apygardoje veikiančių Lietuvos Respublikoje registruotų politinių partijų ir nevyriausybių organizacijų skyriai ar kiti padaliniai, taip pat apygardos rinkėjų susirinkimai, kuriuose dalyvauja mažiausiai 44 apygardos rinkėjai. Valstybės ekstremalios situacijos metu šiuos apygardos rinkėjų atstovus išrinkti gali 17 apygardos rinkėjų susirinkimas balsų dauguma. Tautos susirinkimo narių išrinkimo dokumentai pateikiami Vyriausiajai rinkimų komisijai ir šio konstitucinio įstatymo referendumo iniciatyvinei grupei per jos koordinatorių, įregistruotą Vyriausiosios rinkimų komisijos.

3. Tautos susirinkimo narių išrinkimą organizuoja ir koordinuoja referendumo dėl šio konstitucinio įstatymo priėmimo iniciatyvinė grupė, įregistruota Vyriausiosios rinkimų komisijos.

4. Seimui nevykdant šio Lietuvos Respublikos konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų, Lietuvos Respublikos Seimo funkcijas iki Lietuvos Respublikos Seimo išrinkimo pagal šį konstitucinį įstatymą vykdo Tautos susirinkimas, veikiantis Lietuvos Respublikos Seimo rūmuose Gedimino pr. 53 Vilniuje, kurio veiklą aptarnauja Seimo kanceliarija.

5. Tautos susirinkimo nario darbas apmokamas kaip Seimo nario darbas.

6. Tautos susirinkimas ir jo išrinkta Vyriausioji rinkimų komisija per 4 mėnesius suorganizuoja Seimo ir Respublikos Prezidento pirmalaikius rinkimus pagal šį konstitucinį įstatymą.

39 straipsnis. Dėl kitų Lietuvos Respublikos įstatymų galiojimo po Lietuvos Respublikos konstitucinio įstatymo dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų priėmimo

1. Priėmus šį Lietuvos Respublikos konstitucinį įstatymą dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų, kiti Lietuvos Respublikos įstatymai, įskaitant ir Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų įstatymą, Europos Sąjungos teisės aktai galioja Lietuvoje tiek, kiek jie neprieštarauja šiam konstituciniam įstatymui.

2. Seimas ir Vyriausybė įpareigojami nedelsiant suderinti kitus Lietuvos Respublikos įstatymus ir teisės aktus su šiuo konstituciniu Lietuvos Respublikos įstatymu dėl Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų.

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

Vilnius, 2021 m. _____ d.

Grupės koordinatoriai:

Nendrė Černiauskienė _____

Tauras Jakelaitis _____

Zigmas Vaišvila _____

Piliečių referendumo iniciatyvinė grupė: